

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Predmet broj: S1 1 K 003336 15 Krž 4
Datum donošenja: 18.09.2015. godine

Pred Apelacionim vijećem u sastavu: sudija Redžib Begić, kao predsjednik vijeća
sudija Tihomir Lukes, kao sudija izvjestilac
sudija Senadin Begtašević, kao član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
OSUĐENOG VELIBORA BOGDANOVIĆA

PREINAČENA DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužiteljica Tužilaštva Bosne i Hercegovine:
Slavica Terzić

Braniteljica osuđenog Velibora Bogdanovića:
advokatica Nada Dalipagić

Sadržaj:

P R E S U D A.....	3
O B R A Z L O Ž E N J E.....	4
I. TOK POSTUPKA	4
II. PROCESNA SITUACIJA NAKON DONOŠENJA ODLUKE USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE	5
III. PRIMJENA ZAKONA	7
IV. ODLUKA O KAZNI.....	8

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja Odjela I za ratne zločine, sastavljenom od sudije Redžiba Begića, kao predsjednika vijeća, te sudija Tihomira Lukeša i Senadina Begtaševića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravne savjetnice Medine Džerahović u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv osuđenog Velibora Bogdanovića, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka e), u vezi sa članom 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, a sve u vezi sa članom 29. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, u postupku odlučivanja povodom odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-3227/12 od 21.07.2015. godine, kojom je presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 003336 11 Krž 3 od 21.06.2012. godine, ukinuta u dijelu koji se odnosi na primjenu blažeg krivičnog zakona, nakon održane javne sjednice Apelacionog vijeća, u prisustvu tužiteljice Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Slavice Terzić, te braniteljice osuđenog, advokatice Nade Dalipagić, a u odsustvu uredno obaviještenog osuđenog Velibora Bogdanovića, dana 18.09.2015. godine, donio je:

P R E S U D U

Presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 003336 11 Krž 3 od 21.06.2012. godine, **preinačava se** u odnosu na primjenu krivičnog zakona i odluku o kazni, pa se radnje za koje je Velibor Bogdanović prvostepenom presudom oglašen krivim, pravno kvalifikuju kao krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, u vezi sa članom 22. istog zakona, za koje krivično djelo ga ovo Vijeće, na osnovu navedene zakonske odredbe, te odredaba članova 33., 38. stav 1. i 41. stav 1. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina.

U preostalom dijelu, presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 003336 11 Krž 3 od 21.06.2012. godine, ostaje neizmijenjena.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. TOK POSTUPKA

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 003336 10 Kri od 29.08.2011. godine, tada optuženi Velibor Bogdanović oglašen je krivim da je radnjama opisanim u izreci presude, počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka e) u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), za koje krivično djelo je na osnovu člana 285. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH), uz primjenu članova 39., 40., 42. i 49. KZ BiH, osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina. Na osnovu člana 188. stav 2. i 4. ZKP BiH oslobođen je obaveze da naknadi troškove krivičnog postupka, te je odlučeno da isti padaju na teret budžetskih sredstava, dok je na osnovu člana 198. stav 2. ZKP BiH, odlučeno da se svi oštećeni, sa eventualnim imovinskopравnim zahtjevima, upućuju na parnicu.

2. Odlučujući o žalbama Tužilaštva BiH i braniteljice tada optuženog Velibora Bogdanovića, advokatice Nade Dalipagić, vijeće Apelacionog odjeljenja je presudom, broj S1 1 K 003336 11 Krž 3 od 21.06.2012. godine, navedene žalbe odbilo kao neosnovane i potvrdilo presudu prvostepenog suda, broj S1 1 K 003336 10 Kri od 29.08.2011. godine.

3. Postupajući po apelaciji osuđenog Velibora Bogdanovića, Ustavni sud Bosne i Hercegovine je, dana 21.07.2015. godine, donio Odluku broj AP 3227/12, kojom je ukinuta presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 003336 11 Krž 3 od 21.06.2012. godine, u dijelu koji se odnosi na primjenu blažeg krivičnog zakona. U navedenoj odluci, konstatovano je da ukidanje presude Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 003336 11 Krž 3 od 21.06.2012. godine, u navedenom dijelu, ni na koji način ne utiče na apelantovo lišavanje slobode, zadržavanje i pritvor, što je u isključivoj nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine. Istom odlukom, Ustavni sud je odbio kao neosnovanu apelaciju Velibora Bogdanovića, podnesenu protiv presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 003336 11 Krž 3 od 21.06.2012. godine i S1 1 K 003336 10 Kri od 29.08.2011. godine, u odnosu na član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. stav 1., 2. i 3. tačka d) Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda - pravo na pravično suđenje (EKLJP).

4. Predmet je vraćen Sudu BiH koji je obavezan da po hitnom postupku donese novu odluku u skladu sa članom II/2. Ustava BiH i članom 7. stav 1. EKLJP, te da u roku od 3 (tri) mjeseca od dana dostavljanja odluke obavijesti Ustavni sud BiH o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja navedene odluke.

5. Odluka Ustavnog suda BiH, broj AP-3227/12 od 21.07.2015. godine, Sudu Bosne i Hercegovine dostavljena je dana 28.08.2015. godine.

6. Postupajući u skladu sa obavezom koja proizilazi iz predmetne odluke, a u cilju njene

što hitnije implementacije, Apelaciono vijeće je dana 18.09.2015. godine održalo javnu sjednicu, kojoj su pristupili tužiteljica Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Slavica Terzić, braniteljica osuđenog Bogdanovića, advokatica Nada Dalipagić, dok uredno obaviješten osuđeni Velibor Bogdanović, nije pristupio.

7. Braniteljica je insistirajući na primjeni odredaba Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (preuzeti KZ SFRJ)¹, ujedno navela i da bi se osuđenom trebala izreći znatno kraća kazna, jer bi se prema stavu braniteljice i tako postigla svrha kažnjavanja. Ujedno, braniteljica je naglasila da osuđeni ima troje djece i suprugu koja je nezaposlena.

8. Tužilaštvo je, također, bilo na stanovištu da se trebaju primijeniti odredbe preuzetog KZ SFRJ, ali da u odnosu na visinu kazne ne bi trebalo doći do promjene, obzirom da je ista, prema mišljenju tužilaštva, pravilno utvrđena, te srazmjerna počinjenom krivičnom djelu.

II. PROCESNA SITUACIJA NAKON DONOŠENJA ODLUKE USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

9. Apelaciono vijeće nalazi potrebnim, prije nego što se upusti u postupak obrazlaganja nove odluke u odnosu na primjenu Krivičnog zakona i izricanje kazne, a sve u skladu sa članom II/2. Ustava BiH i članom 7. stav 1. EKLJP, kako je to naloženo predmetnom Odlukom Ustavnog suda BiH, dati kratke razloge u pogledu procesne situacije u kakvoj se našlo nakon ukidanja drugostepene presude Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 003336 11 Krž 3 od 21.06.2012. godine, u dijelu kako je već spomenuto.

10. Naime, Ustavni sud BiH se u svojoj odluci izričito odredio u pogledu ostalih prigovora apelanta, osuđenog Velibora Bogdanovića, te je s tim u vezi odlučeno da su prigovori apelanta, a kojima je presudu Suda Bosne i Hercegovine pobijao između ostalog i zbog povrede člana II/3.e) Ustava BiH i člana 6. stav 1., 2. i 3. tačka d) EKLJP, neosnovani. U obrazloženju odluke Ustavnog suda BiH izričito je navedeno da :

“53. Prema tome, na osnovu svega navedenog, Ustavni sud smatra da u osporenim odlukama nema ništa što bi ukazivalo na proizvoljnost pri utvrđivanju i ocjeni činjenica, te su data obraloženja koja u cjelosti zadovoljavaju zahtjeve prava na pravično suđenje iz člana 6. Evropske konvencije. Ustavni sud smatra da su postupajući na navedeni način, redovni sudovi poštovali pravila o

¹ Uredba sa zakonskom snagom o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije koji je preuzet kao republički zakon za vrijeme neposredne ratne opasnosti ili za vrijeme ratnog stanja (Sl.list R BiH broj 6/92) i Zakon o potvrđivanju uredbi sa zakonskom snagom (Sl. list R BiH broj 13/94).

ravnopravnosti stranaka pred sudom i da nisu na bilo koji način u postupku doveli apelanta u neravnopravan položaj sa Tužilaštvom. Također, u konkretnom slučaju nisu povrijeđeni apelantovo pravo na proceduralne garancije iz člana 6. stav 3. tačka d) Evropske konvencije i princip presumpcije nevinosti.

54. Stoga, Ustavni sud zaključuje da u konkretnom slučaju nije prekršeno apelantovo pravo iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1., 2. i 3. tačka d) Evropske konvencije.”

11. Obzirom na ovakvo obrazloženje Ustavnog suda BiH, jasno je da u konkretnom predmetu Ustavni sud BiH nije doveo u pitanje pravilnost presude Suda Bosne i Hercegovine u dijelu koji se odnosi na postojanje krivičnog djela i krivice osuđenog Velibora Bogdanovića, za radnje za koje je pravosnažnom presudom Suda BiH oglašen krivim.² Ustavni sud, kako to dalje proizilazi iz paragrafa 66. odluke, izričito ističe da je:

“...s ciljem da se zaštite apelantova ustavna prava dovoljno ukinuti osporenu Presudu Suda BiH broj S1 1 K 003336 11 Krž 3 od 21. juna 2012. godine i vratiti predmet tom sudu da donese novu odluku u pogledu izricanja kazne u skladu s članom 7. stav 1. Evropske konvencije.”

12. Obzirom na navedeno, Apelaciono vijeće se po zaprimanju odluke Ustavnog suda BiH našlo u specifičnoj i procesnim zakonom neregulisanoj situaciji, obzirom da ZKP BiH ne poznaje mogućnost, makar i djelimičnog, ukidanja drugostepene presude i vraćanja na ponovni postupak.³ Pogotovo ZKP BiH ne sadrži odredbe po kojima se ima postupati u slučaju ukidanja drugostepene presude odlukom Ustavnog suda BiH i to u dijelu odluke o „primjeni blažeg zakona“, a kada pitanje krivice uopšte nije sporno, kakvu situaciju imamo u konkretnom slučaju. Stoga je ovo Vijeće, a polazeći prvenstveno od činjenice da je Ustavni sud BiH naložio Sudu BiH, donošenje nove odluke po hitnom postupku, u odnosu na izricanje kazne, nastojalo iznaći najefikasniji način za postupanje u ovakvoj situaciji.

13. Apelaciono vijeće je stava da u konkretnom slučaju sa procesno-pravnog aspekta ne postoje žalbe koje bi bile predmetom odlučivanja, a da žalbe na prvostepenu presudu mogu biti eventualno pomenute isključivo u svrhu podsjećanja na raniji tok postupka. Stoga je, ovo Vijeće cijenilo činjenicu da je Ustavni sud BiH svojom odlukom utvrdio da je vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH, pogriješilo u primjeni zakona, pri čemu u pobijanoj presudi ne nalazi bilo kakve proceduralne povrede. Preciznije, iz odluke Ustavnog suda BiH proizilazi da je isti uvjeren u tačnost činjeničnog stanja kakvo je utvrdila prvostepena presuda Suda BiH, u kojem dijelu je potvrđena tj. postala pravosnažna po presudi Suda BiH broj S1 1 K 003336 11 Krž 3 od 21.06.2012. godine, obzirom da ista u tom dijelu nije ukinuta predmetnom Odlukom.

14. Imajući u vidu sve navedeno, Apelaciono vijeće je, u nedostatku striktno zakonske odredbe koja bi regulisala postupanje u situaciji kakva se pojavila u konkretnom predmetu,

² To je i razlog da Ustavni sud BiH presudu Suda BiH, broj S1 1 K 003336 11 Krž 3 od 21.06.2012. godine ukine samo u dijelu koji se odnosi na primjenu blažeg krivičnog zakona.

našlo najcjelishodnijim i najefikasnijim, a u cilju donošenja nove odluke u kojoj će biti otklonjena povreda utvrđena odlukom Ustavnog suda koja je obavezujuća za ovaj sud, i to po hitnom postupku kako je to naloženo, preinačiti presudu Suda BiH, broj S1 1 K 003336 11 Krž 3 od 21.06.2012. godine, na način kako je to i utvrđeno u izreci ove presude.

15. Apelaciono vijeće Suda BiH je polazeći od odluke Ustavnog suda BiH, a u cilju implementacije iste, odluku kao u izreci donijelo iz sljedećih razloga:

III. PRIMJENA ZAKONA

16. Apelaciono vijeće je u postupku donošenja ranije presude, a koja je ukinuta u navedenom dijelu naprijed spomenutom odlukom Ustavnog suda BiH, ispitalo prigovore koji su se odnosili na pitanje primjene Krivičnog zakona u ovom predmetu. Nakon uporedne analize odredbe člana 173. KZ BiH i odredbe člana 142. preuzetog KZ SFRJ, i to prvenstveno sa aspekta tim zakonima propisanih kazni za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva koje je tim zakonskim odredbama propisano, Vijeće je zaključilo da je za tada optuženog povoljnija primjena KZ BiH, koji zakon je stupio na snagu nakon izvršenja krivičnog djela za koje je optuženi terećen, u odnosu na preuzeti KZ SFRJ koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela. U skladu s tim, Vijeće je tada u tom pogledu odbilo prigovore odbrane, te potvrdilo zaključke prvostepenog suda, za što je i data argumentacija koja se ovom prilikom neće ponavljati.

17. Međutim, takva argumentacija očigledno nije prihvaćena od strane Ustavnog suda BiH, koji je osvrćući se na obrazloženje osporene presude Suda BiH u pogledu primjene KZ BiH, kao blažeg zakona, zaključio:

“65. Imajući u vidu da je minimum kazne zatvora prema KZ SFRJ pet godina, a prema KZ BiH deset godina, te činjenicu da je primjenom odredbi KZ BiH apelantu izrečena kazna niža od zakonom propisane kazne, nedvosmisleno proizilazi da je u okolnostima konkretnog slučaja blaži KZ SFRJ bez obzira na činjenicu da, s obzirom na propisani raspon kazne zatvora, ne znači da bi apelant i dobio manju kaznu zatvora da je u njegovom slučaju primijenjen KZ SFRJ. Naime od ključnog značaja jeste to da je apelant mogao dobiti nižu kaznu da je taj zakon i primijenjen. (vidi Maktouf I Damjanović, tačka 70).”

18. Slijedeći navedeni stav Odluke Ustavnog suda, a kojom je presuda ovog Suda i ukinuta u pogledu primjene blažeg zakona, te po kojem je za tada optuženog preuzeti KZ SFRJ blaži zakon, a retroaktivna primjena KZ BiH bila na štetu optuženog, to je Apelaciono vijeće zaključilo da u konkretnom slučaju treba primijeniti KZ SFRJ, kao zakon koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

³ Osim u slučaju propisanim članom 317a. ZKP BiH, što nije primjenjivo na konkretan predmet.

19. Stoga, a imajući u vidu naprijed iznesene stavove Ustavnog suda, Apelaciono vijeće je radnje osuđenog Velibora Bogdanovića kvalifikovalo kao Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ u vezi sa članom 22. istog zakona.

IV. ODLUKA O KAZNI

20. Imajući u vidu da je Vijeće u konkretnom slučaju našlo opravdanom primjenu preuzetog KZ SFRJ, isti je valjalo primjeniti i u postupku odmjeravanja kazne za krivično djelo za koje je utvrđena krivica osuđenog Velibora Bogdanovića.

21. Prilikom odlučivanja o kazni Apelaciono vijeće je bilo u obavezi kretati se u rasponu kazni koje su propisane odredbom člana 142. preuzetog KZ SFRJ za krivično djelo za koje je Velibor Bogdanović oglašen krivim i u skladu sa odredbama kojima su propisana opšta pravila o odmjeravanju kazne (član 41. preuzetog KZ SFRJ), vodeći pri tome računa o svrsi kažnjavanja koja je propisana u članu 33. preuzetog KZ SFRJ. S tim u vezi, Vijeće je imalo u vidu da je za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ, zapriječena kazna zatvora u trajanju od najmanje 5 (pet) godina ili smrtna kazna. Apelaciono vijeće napominje da je KZ SFRJ predviđao i mogućnost izricanja kazne zatvora u trajanju od 20 godina, u slučajevima u kojima je zapriječena smrtna kazna. Nadalje, u postupku odmjeravanja kazne, Vijeće je posebnu pažnju obratilo na sve okolnosti koje mogu biti od uticaja da kazna bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti).

22. Stoga se ovo Vijeće kod odmjeravanja kazne osuđenom, prvenstveno rukovodilo navedenim zakonskim minimumom i maksimumom kazne za predmetno krivično djelo, a pri tome imajući u vidu sve okolnosti koje u konkretnom slučaju utiču da kazna bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti).

23. Kao otežavajuće okolnosti, Vijeće je cijenio da su posljedice krivičnog djela silovanja teške, da se istim na izrazito grub način vrijeđa najintimnija sfera života žene – žrtve, te da se radi o tipičnom djelu nasilja. Stoga je potrebno da organi pravosuđa adekvatno sankcionišu počinioce. Nadalje, krivično djelo protupravnog zatvaranja civila, u konkretnom slučaju oštećenog Salke Zerema od strane osuđenog Bogdanovića, također predstavlja teško krivično djelo, obzirom da je oštećeni u inkriminisano vrijeme pripadao kategoriji osoba zaštićenih Ženevskom konvencijom. Velibor Bogdanović je iskoristio činjenicu da je pripadnik HVO-a, od kojeg su civili Muslimani osjećali strah, te je počinio zločine, što predstavlja otežavajuću okolnost.

24. U pogledu olakšavajućih okolnosti ovo Vijeće ističe da je osuđeni oženjen, otac troje djece, da je u vrijeme izvršenja krivičnog djela imao 22 godine, te da od kraja rata nije počinio nijedno krivično djelo. Ovo Vijeće naročito cijeni okolnost da je, prema izjavi oštećene, osuđeni joj prišao nakon rata, izvinuo se za ono što joj je uradio i ponudio

pomoć.

25. Cijeneći sve navedeno, a imajući u vidu zakonom propisane granice kažnjavanja za predmetno krivično djelo, svrhu kažnjavanja, te sve okolnosti koje mogu biti od uticaja da kazna bude veća ili manja, a naročito stepen krivične odgovornosti, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, te lične prilike Velibora Bogdanovića, ovo Vijeće je zaključilo da je kazna zatvora od 5 godina za učinjeno krivično djelo adekvatna svim tim okolnostima i ličnosti učinioca, te da će se sa istom u cijelosti ostvariti svrha kažnjavanja, i to ne samo specijalna, nego i generalna prevencija.

26. Apelaciono vijeće nije našlo osnovanim stav braniteljice da bi kazna zatvora u znatnom kraćem trajanju bila adekvatna. Naime, navodi braniteljice u pogledu ličnih i porodičnih prilika osuđenog nisu dovoljni razlozi koji bi opravdali kaznu nižu od izrečene, niti bi se s istom mogla postići svrha kažnjavanja. Obzirom na navedeno, ublažavanje kazne ispod zakonom predviđenog minimuma ne bi bilo opravdano. Također, ovo Vijeće nalazi za bitnim napomenuti i slijedeće, obzirom na specifičnu situaciju ponovnog izricanja kazne uz primjenu drugog zakona. Naime, kazna ne može biti izražena prostom matematičkom radnjom i utvrđivanjem navodnog srazmjera između ranije izrečene kazne i moguće kazne unutar zakonskog raspona od 5 do 15 godina, odnosno 20 godina. Ovakav metod ne bi predstavljao individualizaciju kazne koja bi zadovoljila sve principe krivičnog postupka i koja bi bila u skladu sa odredbama člana 33. KZ SFRJ, odnosno ne bi služila svrsi kažnjavanja. Slijedom svega navedenog, Apelaciono vijeće je prilikom utvrđivanja kazne bilo svjesno potrebe da svoju odluku donese u skladu sa ciljem da se ovako težak zločin javno osudi, ali je istovremeno imao u vidu i prethodno navedene olakšavajuće okolnosti.

27. Imajući u vidu sve navedeno, valjalo je preinačiti drugostepenu presudu i u pogledu odluke o kazni i odlučiti kao u izreci ove presude.

ZAPISNIČAR:

Pravna savjetnica

Medina Džerahović

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Redžib Begić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.